

Hoe oud is dat ree precies?

Foto: Erik van Til

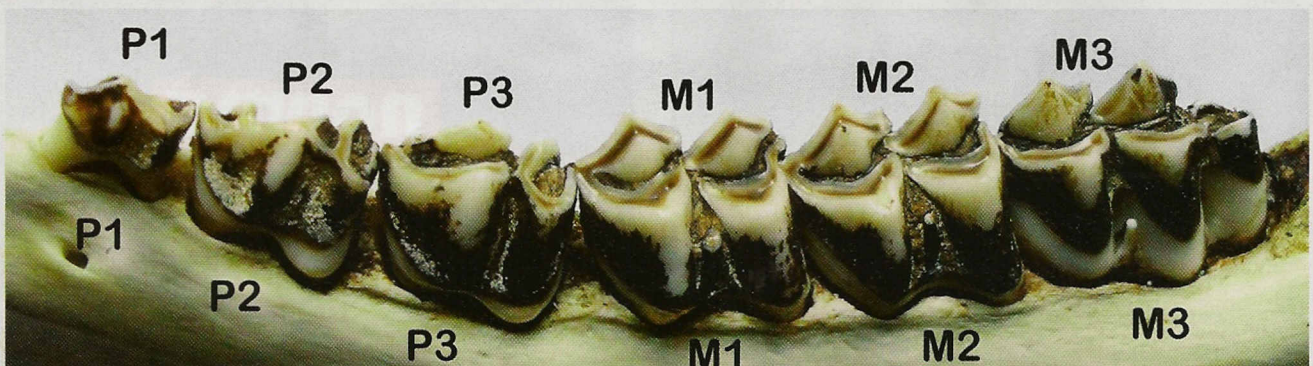
Leeftijdsbepaling met behulp van slijpplaatjes

Een leeftijdsschatting aan de hand van de slijtage van de kiezen levert meestal een redelijke indicatie op van de werkelijke leeftijd. Maar niet in alle gevallen. De meest nauwkeurige methode om de leeftijd van reeën te bepalen, is die met behulp van zogenoemde slijpplaatjes van tanden en/of kiezen. Hierbij kunnen laagjes in het op de wortels afgezette 'wortelcement' geteld worden, waarna vervolgens de leeftijd berekend wordt. Ton Richter doet uit de doeken hoe de procedure in zijn werk gaat.

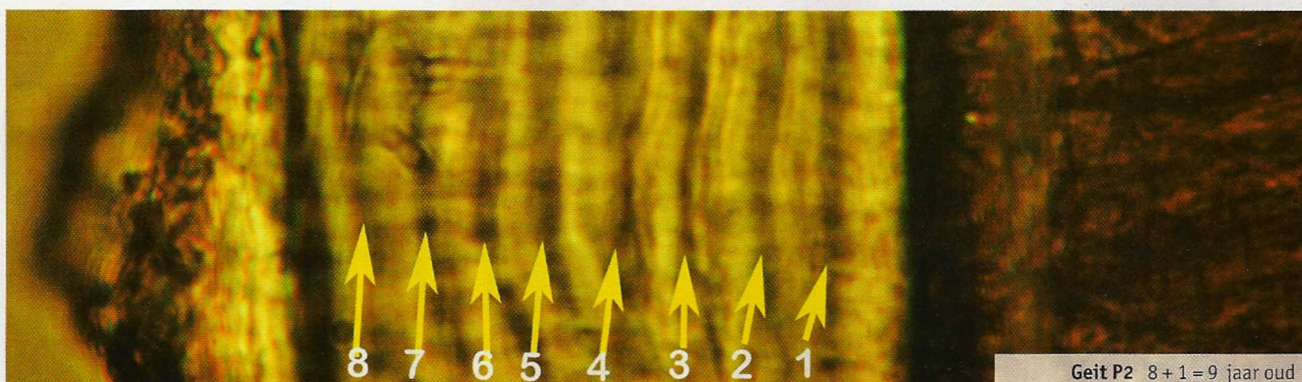
Het wortelcement wordt gevormd door het parodontium (tandvlees met bind- en steunweefsel) en bestaat voor 40% uit organische stof en voor 60% uit mineralen. Dit wortelcement helpt de tand of kies om zich te verankeren in het onderliggende kaakbeen. Gedurende het gehele jaar wordt er op de wortels van tanden en kiezen cement afgezet. Het jaargetijde heeft hier echter invloed op. In de winterperiode wordt er minder afgezet dan in de zomerperiode. Bovendien zijn er verschillen in de structuur.

Het materiaal dat in de winter wordt afgezet, heeft een iets andere structuur en is te zien als een zwartgrijze lijn. Door deze contrastverschillen zijn de afgezette laagjes, te beginnen vanaf de basislijnen van het tandbeen, te tellen. De dikte van het wortelcement is ongeveer 0,1 mm.

Om het wortelcement zichtbaar te maken, wordt van een kies een lengtedoorsnede gemaakt door deze aan weerszijden zo lang te slijpen dat een dun plakje verkregen wordt. Dit wordt vervolgens gepolijst en ingebed, waarna het slijpplaatje onder

De onderkaak van een ree

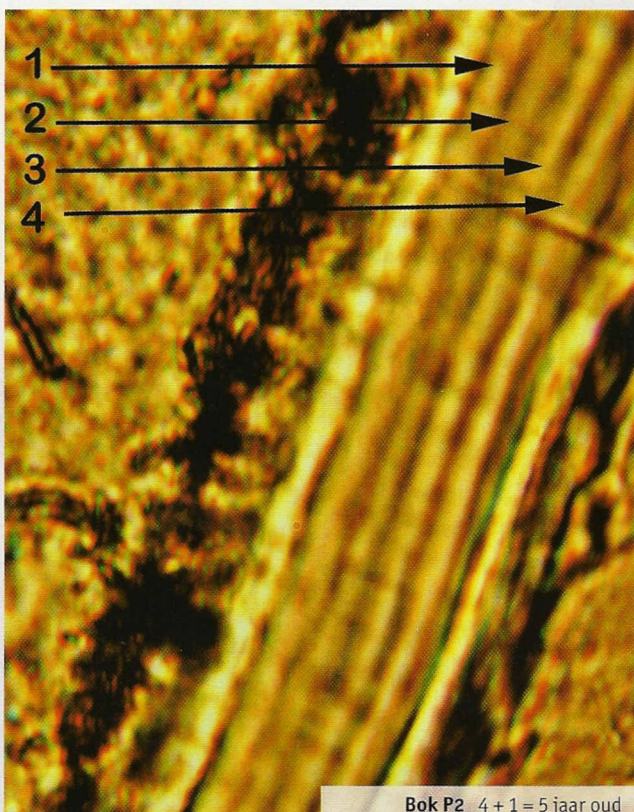
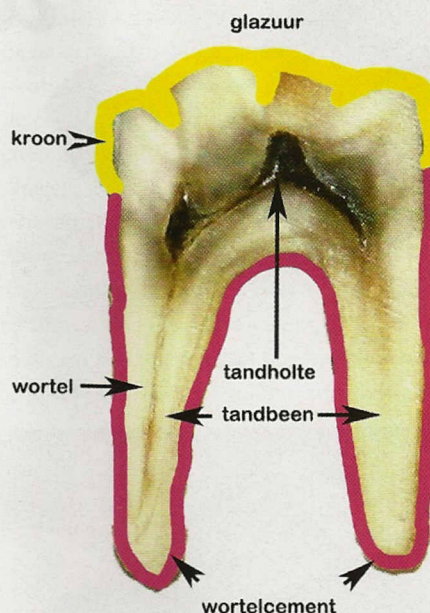

een microscoop bekeken kan worden. Het slijpen wordt in eerste instantie op een langzaam draaiende natte slijpsteen gedaan. Daarna wordt het plaatje op een fijne steen onder water verder geslepen en gepolijst. De dan verkregen doorsnede heeft een dikte van ongeveer 20 micron.

Cement

Het preparaat wordt op een voorwerpglasje ingebed en afgedekt met een dekglasje, zodat het onder een microscoop gelegd kan worden. Door gebruik te maken van verschillende kleurfilters kan het contrast verhoogd worden. Dit is vooral van belang bij het eventueel maken van microfoto's.

Bij een vergroting van 200-300 X zijn de jaarlijnen in het wortelcement goed zichtbaar. De tweede premolaar (P2) is meestal de meest gunstige kies om een slijpplaatje van te maken. Wanneer de P2 geen goed beeld geeft, moet er opnieuw een slijpplaatje gemaakt worden, waarbij mijn voorkeur naar de derde premolaar (P3) uitgaat. Reeën van een jaar oud hebben

weinig cementafzetting en er zal dus nog geen lijn te zien zijn. De beste plaats om het wortelcement te bekijken, is op de overgang van email naar het afgezette cement op de wortel.

Correctie

Het interpreteren van de jaarlijnen vergt wel enige ervaring. Vooral bij oudere dieren zijn ze moeilijker te zien, omdat deze dichter op elkaar gedrukt worden. De melktanden en -kiezen worden na verloop van tijd gewisseld, wat betekent dat bij het tellen van de jaarlijnen correcties moeten worden aangebracht om de juiste leeftijd vast te stellen. De toe te passen correctie is uiteraard afhankelijk van het gebruikte gebitselement en de diersoort. Bij het ree komt het er op neer dat behalve bij de M1, de eerste en dus de oudste blijvende kies, een correctie van ongeveer + 1 jaar toegepast wordt. ■

Meer informatie: www.faunabeheer.info
 Wilt u de exacte leeftijd van een ree laten bepalen via een slijpplaatje? Neem dan voor de kosten en voorwaarden contact op met Ton Richter: ton.richter@faunabeheer.info